**Beslut**
2021-10-15
Dnr 2021:4296

Ronneby kommun

# Beslut för förskoleklass och grundskola

## efter tillsyn i Backarydsskolan i Ronneby kommun

**Skolinspektionen**
Box 156, 221 00 Lund, Besöksadress: Gasverksgatan 1

# Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen konstaterar vid tillsynen av Backarydsskolan att det föreligger en brist i verksamheten avseende skolans värdegrundsarbete. Utredningen visar att det finns problem med rasism på skolan men att det saknas ett värdegrundsarbete som har sin utgångspunkt i denna problematik. Skolinspektionen förelägger därför Ronneby kommun att vidta åtgärder för att avhjälpa den påtalade bristen. Inom området som avser kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd och nationella prov i förskoleklass samt årskurs 1 och 3, extra anpassningar och särskilt stöd samt i övrigt gällande området trygghet och studiero samt åtgärder mot kränkande behandling som Skolinspektionen har granskat har det inte framkommit annat än att skolans arbete uppfyller författningarnas krav.

# Skolinspektionens beslut

## Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Ronneby kommun att senast den **15 februari 2022** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart.

Nedan anges de åtgärder som huvudmannen måste vidta för att avhjälpa de påtalade bristerna samt den lagstiftning med tillhörande föreskrifter som huvudmannens åligganden följer av. Enligt 2 kap. 8 § skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Vidare ska huvudmannen enligt 4 kap. 7 § skollagen, om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, se till att nödvändiga åtgärder vidtas. Dessa bestämmelser ligger till grund för samtliga åtgärder i beslutet om föreläggande.

Skälen för Skolinspektionens ställningstagande i fråga om att verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de bestämmelser som gäller för verksamheten samt i fråga om de skyldigheter som huvudmannen måste fullgöra (åtgärder) redovisas nedan under rubriken *Motivering till föreläggande*.

### Värdegrundsarbete

Skolinspektionen konstaterar att Ronneby kommun inte uppfyller författningskraven avseende värdegrundsarbetet.

***Åtgärder***

- Se till att lärarna genom regelbundna samtal med elever klargör och diskuterar det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet med eleverna samt öppet redovisar och diskuterar skiljaktiga värderingar och uppfattningar. Frågor som är särskilt viktiga att diskutera utifrån problematiken på skolan, är frågor rörande rasism och andra frågor kopplade till alla människors lika värde samt solidaritet mellan människor. (1 kap. 4-5 §§ skollagen; Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande)

# Motivering till föreläggande

### Värdegrundsarbete

*Skolinspektionens bedömning*

Utredningen visar att det finns problem med rasism på skolan. Rektorn säger visserligen att skolan har ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete, men mot bakgrund av att det i övriga intervjuer framkommer att det inte bedrivs ett värdegrundsarbete riktat mot den problematik med rasism som finns på skolan, så gör Skolinspektionen bedömningen att skolans värdegrundsarbete inte uppfyller författningarnas krav.

*Rättslig reglering*

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på (1 kap. 4 § skollagen).

Av skollagen framgår vidare att utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling (1 kap. 5 § skollagen).

Enligt läroplanen ska ingen i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Alla sådana tendenser ska aktivt motverkas. Främlingsfientlighet och intolerans måste bemötas med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser (Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmänsklighet).Vidare ska skolan aktivt och medvetet påverka och stimulera eleverna att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk vardaglig handling i olika sammanhang. Alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer och grupper. Läraren ska

klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet. Läraren ska vidare öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem samt tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen (Lgr 11, 2.1 Normer och värden). Skolans mål är att varje elev visar respekt för och hänsyn mot skolans personal och andra elever som en del av det gemensamma ansvaret för arbetsmiljön på skolan (Lgr 2.3 Elevernas inflytande och ansvar).

*Skolinspektionens utredning avseende värdegrundsarbete*

Elever uppger i intervjuer att det förekommer rasism på skolan såsom exempelvis ”man ska ta bort alla araber från Backaryd” och att elever kan bli retade på grund av hudfärg eller utseende. De berättar också att när de har bollspel så ska alla försöka ta dem som tillhör en särskild folkgrupp. Det finns elever som uppger att det är sällan som de pratar om detta och andra elever säger att det har pratat om detta många gånger men att det inte har blivit bättre. Elever uppger vidare att de har slutat säga till lärare när något har hänt, för deras uppfattning är att det ändå inte hjälper.

Lärare uppger i intervjuer att de arbetar med värdegrundsfrågor på skolan genom olika temaområden. Lärarna uppger att de inte säkert vet hur dessa temaområden för värdegrundsarbetet väljs ut, men att de tror att elevhälsan väljer områden eller att områden identifieras i elevenkäten. Några lärare uppger att det varierar mellan klasserna om det finns problem som är kopplade till värdegrundsfrågor medan andra lärare säger att det inte finns några problem som är kopplade till värdegrunden. Några lärare säger att de har lite problem med rasism på skolan medan andra lärare menar att de inte har några sådana problem utan att det mer handlar om någon enstaka kommentar med rasistiskt innehåll. Lärare uppger att det finns elever som kränker andra barn på grund av den värdegrund de har med sig hemifrån. De säger att de elever som uttrycker sig rasistiskt inte är rasister egentligen utan att det beror på att vissa elever inte fungerar ihop. Lärare uppger vidare att de inte känner igen bilden att det inte görs något när eleverna säger till om något har hänt, utan säger att de tar tag i konflikter på olika sätt.

Representanter för elevhälsan bekräftar lärarnas bild av att värdegrundsarbetet på skolan består av utvalda temaområden som de arbetar med i klasserna och att de inte har identifierat något specifikt problem på skolan som de behöver arbeta med. Värdegrundsarbetets inriktning utgår istället bland annat från områden som kommunen valt ut centralt eller som varit tips från andra skolor. Angående elevernas rasistiska uttalanden säger representanter för elevhälsan att de har en lång väg att gå mot integration och att de vet att det finns elever som får höra saker från svenskfödda elever och att vissa elever blir utsatta bara för att de kommer någon annanstans ifrån. De uppger att skolan inte har lyckats hela vägen i denna fråga. De säger att skolan jobbade med barns olika livsvillkor som ett tema förra året men att rasism är en aspekt som de skulle kunna jobba mer med. De uppger att de kämpar med detta hela tiden men att eleverna tar med sig värdegrunden hemifrån.

Rektorn uppger i intervju att de har ett aktivt och medvetet värdegrundsarbete på skolan. De arbetar med ett basprogram med olika områden med färdiga material.

Rektorn uppger att lärarna är bra på att fånga upp eventuella problem och att jobba förebyggande. De har uppmärksammat problem med språkbruket såsom fula ord från elevernas sida, både på arabiska och på svenska. Rektorn uppger vidare att hen inte upplever att de har några problem kopplade till värdegrund på skolan. Angående de rasistiska uttalanden som elever uppgett i intervjuer uppger rektorn dock att byn har ett starkt fäste av invånare som tycker att människor från en särskild folkgrupp inte ska vara i Backaryd och som också har en snäv värdegrund. Rektorn säger att skolan måste jobba aktivt med detta och uppger att så fort de fångar upp något rasistiskt uttalande så pratar de om det. Enligt rektorn arbetar de med frågor kopplade till rasism/främlingsfientlighet inom ramen för värdegrundsarbetet men rektorn uppger samtidigt att det kanske skulle behövas ännu mer.

#### *Motivering till föreläggande som ingripande*

Då Ronneby kommuns verksamhet vid Backarydsskolan inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Ronneby kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

## Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

- Kartläggningsmaterial i förskoleklass, nationella bedömningsstöd i årskurs 1 och nationella prov i årskurs 3 används. För elever som utifrån dessa underlag visar indikationer på att inte nå kommande kunskapskrav görs en särskild bedömning och insatser planeras, följs upp och information överförs enligt författningarnas krav. (3 kap. 4, 4a och 4b §§ skollagen, 9 kap. 20, 21 och 22b §§ skolförordningen)
- Eleven ges skyndsamt stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, om eleven riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås och insatserna utvärderas. (3 kap. 5 § skollagen, Lgr 11, 2.7 Bedömning och betyg, 2.8 Rektorns ansvar)
- Elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt eller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 7 § skollagen)
- Elever som är i behov av särskilt stöd ges stöd på det sätt och i den omfattning som utredningen har visat att de behöver. (3 kap. 7-12 §§ skollagen, Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar)
- När det gäller särskilt stöd följs insatta åtgärder upp och utvärderas. (3 kap. 9 § skollagen)
- Utbildningen utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. (5 kap. 3 § skollagen, Lgr 11, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar)
- Vid skolenheten bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av elever. (6 kap. 6-10 §§ skollagen)

**På Skolinspektionens vägnar**

X Cecilia Kjellman

Enhetschef
Signerat av: Cecilia Kjellman

X Christina Aro Östgren

Christina Aro Östgren
Utredare
Signerat av: Christina Aro Östgren

**Allmänt om tillsynen:**
Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

**Bilagor**
Bilaga 1: Fakta om Backarydsskolan

# Bakgrund och fakta om Backarydsskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn Backarydsskolan. Skolan var ursprungligen utvald för regelbunden tillsyn enligt Skolinspektionens risk- och väsentlighetsanalys, men på grund av den rådande situationen med Covid 19 har den regelbundna tillsynen gjorts om till en riktad tillsyn med ett begränsat antal områden. Tillsynen omfattar följande områden: Arbetet med kartläggningsmaterial, nationella bedömningsstöd och nationella prov i förskoleklass och årskurserna 1 och 3 samt arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd; arbetet med värdegrund, trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling. Digitala intervjuer genomfördes av Skolinspektionen mellan den 7–9 september 2021.

Backarydsskolan ligger i Ronneby kommun. Skolenheten ger utbildning i förskoleklass och årskurserna 1–6 och har vid tillsynen sammanlagt 7 elever i förskoleklass och 67 elever i årskurserna 1–6.